

ΔΠΡ ΛΑΡ 7/2011

Πρόεδρος Θεοδώρα Βιτουλαδίτη. Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καλογιάννη, Πρωτοδίκης.
Δικηγόροι: Κ. Μπανάκας, Αθ. Κώτσιος, Στ. Γκούμα, Ειρ. Γκόβαρη.

2. Επειδή, στο άρθρο 47 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ Α 87/7.6.2010) ορίζεται ότι: «1. Η ένσταση στρέφεται κατά της απόφασης με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, βάσει του σχετικού πίνακα των αποτελεσμάτων ο οποίος ενσωματώνεται σε αυτή. 2. Λόγους ένστασης μπορούν να θεμελιώσουν: α)..., β) η παράβαση του νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής ή κατά την εξαγωγή του εκλογικού αποτελέσματος ή κατά την ανακήρυξη των υποψήφιων συνδυασμών ή κατά την ανακήρυξη των επιτυχόντων και επιλαχόντων συνδυασμών και των προσώπων που ανήκουν σε αυτούς, γ) ...». Εξάλλου, στο άρθρο 285 του ως άνω ν. 3852/2010 ορίζεται ότι: «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κάθε γενική ή ειδική διάταξη η οποία είναι αντίθετη προς τις ρυθμίσεις του καταργείται», ενώ στο άρθρο 286 του αυτού νόμου, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι: «Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2011 εκτός των διατάξεων που περιλαμβάνονται στα κεφάλαια Α` και Β` του πρώτου, δευτέρου και τρίτου μέρους, σε σχέση με τη διενέργεια των εκλογών, ..., καθώς και των εξουσιοδοτικών διατάξεων προς έκδοση κανονιστικού χαρακτήρα πράξεων, που ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

3. Επειδή, από την προαπαρτεθείσα διάταξη του άρθρου 47 του ν. 3852/2010 συνάγεται ότι, υπό το καθεστώς του νόμου αυτού που τυγχάνει εφαρμογής στην προκείμενη περίπτωση, δεν προβλέπεται πλέον η δυνατότητα άσκησης αυτοτελούς ένστασης κατά της πράξης του αρμόδιου Πολυμελούς Πρωτοδικείου, με την οποία ανακηρύσσονται οι υποψήφιοι συνδυασμοί για τις εκλογές ανάδειξης αιρετών οργάνων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά τυχόν πλημμέλειες της πράξης αυτής, όπως και λοιπών πράξεων της εκλογικής διαδικασίας, μπορούν να προβάλλονται και να εξετάζονται στα πλαίσια άσκησης ένστασης κατά της τελικής πράξης ανακήρυξης του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών και των υποψηφίων τους που εξελέγησαν, η οποία και μόνο παραδεκτώς προσβάλλεται. Ενόψει αυτών, η κρινόμενη ένσταση απαραδέκτως στρέφεται αυτοτελώς κατά της 54/2010 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, όπως διορθώθηκε με την 65/2010 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου, περί ανακήρυξης των δηλωθέντων συνδυασμών υποψηφίων, καθώς και κατά των 364/2010 και 365/2010 πράξεων της Προέδρου Πρωτοδικών του Πρωτοδικείου Λάρισας, μετά των ενσωματωμένων σε αυτές πινάκων αποτελεσμάτων, περί εξαγωγής των αποτελεσμάτων των εκλογών. Συνεπώς, μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη με την υπό κρίση ένσταση πράξη αποτελεί η 83/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, όπως διορθώθηκε με την 88/2010 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου, με την οποία επικυρώθηκε το αποτέλεσμα της εκλογής της 7ης Νοεμβρίου 2010 και της επαναληπτικής εκλογής της 14ης Νοεμβρίου 2010 και ανακηρύχθηκαν ο επιτυχών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί και οι υποψήφιοι τους που εξελέγησαν, οι δε πλημμέλειες των προαναφερόμενων πράξεων ανακήρυξης των υποψήφιων συνδυασμών και εξαγωγής των αποτελεσμάτων της αρχικής και της επαναληπτικής ψηφοφορίας παραδεκτώς προβάλλονται και εξετάζονται στα πλαίσια της εν λόγω ένστασης. Περαιτέρω, η κρινόμενη ένσταση, κατά το μέρος που στρέφεται κατά του δεύτερου των καθών ..., υποψήφιου Δημάρχου του Δήμου Φαρσάλων με το συνδυασμό «.. ..», του τέταρτου των καθών Χρ.Κ., υποψήφιου Δημάρχου του Δήμου Φαρσάλων με

το συνδυασμό «.. - ... (..)» και του πέμπτου των καθών ..., υποψήφιου Δημάρχου του Δήμου Φαρσάλων με το συνδυασμό «..», είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης τους, δεδομένου ότι στο δικόγραφο της κρινόμενης ένστασης δεν εμπεριέχεται κανένας λόγος κατά του κύρους της πράξης ανακήρυξης ως υποψηφίων των εκπροσωπούμενων από αυτούς συνδυασμών. Κατά τα λοιπά, η υπό κρίση ένσταση έχει ασκηθεί εν γένει παραδεκτώς, πρέπει δε να γίνει τυπικώς δεκτή και να εξετασθεί στην ουσία, ενώ μέρος του καταβληθέντος παραβόλου ποσού 25 ευρώ, το οποίο καταβλήθηκε αχρεωστήτως, σύμφωνα με το άρθρο 277 § 1 και 2 περ. α` του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, πρέπει να επιστραφεί στην ενισταμένη, κατ` άρθρο 277 § 11 του αυτού Κώδικα, ανεξαρτήτως της έκβασης της δίκης.

6. Επειδή, από την προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 18 § 3 του ν. 3852/2010 συνάγεται ότι τα διοικητικά δικαστήρια όταν ελέγχεται παρεμπιπτόντως η πράξη ανακήρυξης συνδυασμού, για το λόγο ότι ο συνδυασμός αυτός ανακηρύχθηκε περιλαμβάνοντας μικρότερο από το νόμιμο αριθμό γυναικών υποψηφίων δημοτικών συμβούλων ή συμβούλων τοπικών κοινοτήτων, αν διαπιστώσουν την παράβαση ακυρώνουν την προσβαλλόμενη με την ένσταση πράξη χωρίς να απαιτείται να αποδειχθεί ότι η νομική αυτή πλημμέλεια «είναι δυνατόν να ασκήσει επιρροή στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα» κατά το άρθρο 259 § 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Και τούτο διότι, υπό την αντίθετη εκδοχή, το εξαιρετικά δυσαπόδεικτο γεγονός της δυνατότητας επιρροής της νομικής αυτής πλημμέλειας στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα θα καθιστούσε απρόσφορο το θετικό μέτρο της ποσόστωσης υπέρ των γυναικών που θεσπίζει η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 18 § 3 του ν. 3852/2010, κατ` εφαρμογή του άρθρου 116 § 2 του Συντάγματος, και εξαιρετικά δυσχερή την επίτευξη του επιδιωκόμενου συνταγματικού σκοπού της θεμελίωσης μιας πραγματικής ισότητας των δύο φύλων κατά την πρόσβαση στα αιρετά αξιώματα του δημοτικού συμβούλου και του τοπικού συμβούλου. Εξάλλου, κρίσιμο χρονικό σημείο, κατά το οποίο κρίνεται το παραδεκτό της δήλωσης κατάρτισης του συνδυασμού από την άποψη της συμμετοχής σε αυτό του νόμιμου αριθμού γυναικών υποψηφίων, είναι το χρονικό σημείο ανακήρυξης του συνδυασμού αυτού από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο (πρβλ. ΣτΕ 897/2010, 3237/2007). Περαιτέρω, από την ίδια ως άνω διάταξη της § 3 του άρθρου 18 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει μετά από την προσθήκη τελευταίου εδαφίου με την § 10γ του άρθρου 18 του ν. 3870/2010, συνάγεται ότι στα συμβούλια τοπικών κοινοτήτων επιτρέπεται ο αριθμός των υποψηφίων να είναι μικρότερος από τον αριθμό των αντίστοιχων μελών, οπότε η ποσόστωση του 1/3 υπολογίζεται επί του αριθμού των υποψηφίων που περιλαμβάνονται στη δήλωση κατάρτισης του συνδυασμού, καθώς και ότι στην περίπτωση που για ένα συμβούλιο τοπικής κοινότητας υπάρχουν δύο (2) υποψήφιοι, δεν λειτουργεί η ποσόστωση του 1/3, αφού η τυχόν εφαρμογή της έχει ως αποτέλεσμα την υπέρβαση του ποσοστού αυτού - το οποίο ανάγεται τότε σε ποσοστό 1/2- και τον υπέρμετρο περιορισμό του δικαιώματος του εκλέγεσθαι, το αποτέλεσμα δε αυτό τελεί σε προφανή αντίθεση με τη ratio και το σκοπό της προαναφερόμενης διάταξης της § 10γ του άρθρου 18 του ν. 3870/2010, και, επομένως, στην περίπτωση αυτή, ο συνδυασμός μπορεί να περιλάβει στη δήλωση κατάρτισης του υποψηφίους του ίδιου φύλου. Η ανωτέρω ερμηνεία δεν καθιστά απρόσφορο το θετικό μέτρο της ποσόστωσης των γυναικών, ούτε αναιρεί τον συνταγματικό σκοπό στον οποίο αποβλέπει ο νομοθέτης με την καθιέρωση του. Ωστόσο, κατά τη γνώμη της Πρωτοδίκη Δ.Δ., Σοφίας Πελεκούδα, στην περίπτωση που κάποιος συνδυασμός για συμβούλιο τοπικής κοινότητας έχει μόνο δύο υποψήφιους, ήτοι αριθμό μικρότερο του οριζόμενου με τις διατάξεις του εδαφ. δ` της § 2 του άρθρου 18 του ν. 3852/2010, ωστόσο επιτρεπτό, βάσει των διατάξεων

του τελευταίου εδαφίου της § 3 του ιδίου ως άνω άρθρου, το οποίο προστέθηκε με την § 10γ του άρθρου 18 του ν. 3870/2010, η τήρηση της ποσόστωσης του 1/3 οδηγεί στην υποβολή υποψηφιότητας ενός εκπροσώπου από κάθε φύλο, διότι από τις διατάξεις της § 3 του πιο πάνω νόμου, όπως ισχύουν, συνάγεται η βούληση του νομοθέτη να τηρείται η ποσόστωση του 173 σε κάθε περίπτωση, καθόσον στο γράμμα των ανωτέρω διατάξεων τίθεται η επισήμανση ότι «τυχόν δεκαδικός αριθμός», ήτοι εν προκειμένω ο δεκαδικός αριθμός 0,67, ο οποίος αποτελεί το 1/3 του ακεραίου αριθμού 2, «στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι τουλάχιστον ίσο με το μισό της», ήτοι στρογγυλοποιείται στον ακέραιο αριθμό 1, γεγονός

που δεν αποτελεί περιορισμό του δικαιώματος του εκλέγεσθαι αλλά θετικό μέτρο για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Εξάλλου, κατά την ίδια γνώμη, η αντίθετη ερμηνευτική προσέγγιση, ήτοι η υποβολή δύο υποψηφίων από το ίδιο φύλο, θα οδηγούσε στην πράξη στον αποκλεισμό του άλλου φύλου από τα συμβούλια των τοπικών κοινοτήτων παραβιάζοντας, με τον τρόπο αυτό τη βούληση του νομοθέτη περί υποβολής υποψηφιοτήτων από το κάθε φύλο εφαρμόζοντας την ποσόστωση του 1/3, καθώς οι συνδυασμοί δύνανται εκ του νόμου να υποβάλουν δύο υποψηφιότητες ανά τοπικό συμβούλιο αντί των τριών.

7. Επειδή, τέλος, η δήλωση κατάρτισης υποψήφιου συνδυασμού που περιλαμβάνει μικρότερο από τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 18 § 2 και 19 § 2 περ. α` του ν. 3852/2010 ελάχιστο αριθμό υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, δεν συνεπάγεται, καθ` εαυτήν, το απαράδεκτο της δήλωσης του συνδυασμού και την εντεύθεν ακυρότητα της συμμετοχής του ανακηρυχθέντος ως υποψηφίου συνδυασμού στις εκλογές, αλλά συνιστά παράβαση νόμου και νομική πλημμέλεια της εκλογής, κατά την έννοια του άρθρου 259 § 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην ακύρωση της εκλογής μόνον εφόσον το διοικητικό δικαστήριο της ουσίας κρίνει ότι, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας και ενόψει των συγκεκριμένων συνθηκών, συμπεριλαμβανομένων των αριθμητικών δεδομένων, της επίδικης εκλογής, η πλημμέλεια αυτή ήταν δυνατόν να ασκήσει επιρροή στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα (πρβλ. ΣΤΕ 2132/2005, 190/2004, 1037/2003, 595/2000).

Π.Β.